

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
IV-QISM**

Google Scholar

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
IV-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqov vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayev vch, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyev vch, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixojaga o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyev vch, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdulkarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL ENERGIYA SEKTORIDA VENCHUR INVESTITSIYALARINING RIVOJLANISHI: GLOBAL TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON IMKONIYATLARI	12
Qarajanova Gulnoza Tolliyevna	
MILLIY KOMPANIYALARNI BAYNALMILALLASHUV BOSQICHLARI VA XALQARO KORPORATIV BIRLASHUVLAR (M&A) STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	19
Shokirov Shoxruxmirzo Baxtiyorjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGINI IQLIM VA EKOLOGIK O'ZGARISHLARGA MOSLASHTIRISHDA SMART TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH METODOLOGIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	23
Mirzataev Salamat Muratbaevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA MEVACHILIK KLASTERLARINI TASHKIL ETISHNING ISHLAB CHIQRISH VA RENTABELLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	28
Tureev Azizbek Abatovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH XIZMATLARINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK MODELII.....	32
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	37
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL INSURANCE MARKET AND THE LEVEL OF INCLUSIVENESS.....	43
Ravshanova Mohinur O'rolovna	
O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI AJ KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	51
Kurbonova Ma'mura Abdukarim qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI.....	55
Qaraev Anvar Botirovich	
THE IMPACT OF LOYALTY PROGRAMS ON CUSTOMER RETENTION IN ONLINE COSMETICS: A MIXED-METHODS STUDY	61
Toirova Mubina	
IQLIM O'ZGARISHI VA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING JAHON MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI.....	66
Qo'chqorova Muxlisaxon Ulug'bek qizi	
KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIDA RAQAMLI PLATFORMALAR - ELEKTRON TIJORAT SAYTLARI, MARKETPLEYSLAR VA MOBIL ILOVALARNING O'RNI.....	73
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI	79
Abdulla Mavlonov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI LOGISTIKASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI BOZOR INFRATUZILMASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	82
Komekova Gulzira Sharbaevna	

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К АГРЕГИРОВАНИЮ РАЗРОЗНЕННЫХ ДАННЫХ В ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ	87
Бекматов Акмал Курбонмахматович	
SUG'URTA TASHKIOTLARIDA MHXSGA O'TISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	93
Azamatova G. I.	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARNING XARAJAT-FOYDA TAHLILI	98
Omonov Olim Murodullayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	104
Isxakova Sarvar Ayubovna	
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В КРЕДИТНОМ СКОРИНГЕ РОЗНИЧНЫХ ЗАЁМЩИКОВ: ОПЫТ АКБ «КАПИТАЛБАНК» (РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН)	109
Жанайдарова Камола Абаевна	
INVESTITSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHDA IPO VA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR SAMARADORLIGI	115
G'afurov Sherzod Abdvaxob o'g'li	
O'ZBEKISTON TURIZM BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARNING AHAMIYATI	120
Usmanova Zumrad Islamovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL VODOROD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING BIZNES VA INVESTITSION MEKANIZMLARI	123
Nuraliyeva Komila Sanaqulovna	
XUFYONA IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA XALQARO TAJRIBALAR TAHLILI: SOLIQ ISLOHOTLARI VA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI	130
Utkirova Jasmina Jasur qizi	
XORIJIY DAVLATLAR AMALIYOTIDA XUSUSIY INVESTITSİYALAR VA AHOLI DAROMADLARI O'RTASIDAGI MUTANOSIBLIKNI TARTIBGA SOLISH YO'NALISHLARI	135
Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY TAHLILI VA BASHORATI	141
Xakimov D.R.	
ВЛИЯНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА НА ЗАНЯТОСТЬ: ОПТИМИЗАЦИЯ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РАБОЧИХ МЕСТ	151
Эркинбаева Камила Жавлонбековна	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY RESURSLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	156
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
HUDUDLARDA TURISTLARGA UMUMIY OVQATLANISH XIZMATLARINI KO'RSATISHNING SAMARALI RIVOJLANISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH: RFEI INDEKSI, KLASSTER MODEL I VA "TASTE UZBEKISTAN" RAQAMLI EKOTIZIMI	162
Maxmadiyeva Charos Xayrullayevna	
SAVDODA MARKETING TADQIQOTLARINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	171
Jalalova Dildora Jamolovna	
КЛИМАТИЧЕСКОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В КОНТЕКСТЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	174
Лана Цхай	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARNI MOLIYAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRISHNI MASALALARI	181
G'oziyeva Moxira Rustam qizi	

TA'LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK SAMARADORLIGINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	189
Yuldashova Yoqutoy	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	193
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li	
SANOAT TARMOQLARIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA KONSEPSIYASINING IQTISODIY VA INSTITUTSIONAL MAZMUNI	199
Mamarasulova Iroda Zafarjon qizi	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРИЯ, ОТРАСЛЕВАЯ СПЕЦИФИКА И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ.....	204
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
ENHANCING GREEN ACCOUNTING IN UZBEKISTAN: COMPARATIVE LESSONS FROM DEVELOPED ECONOMIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	210
Xolmurodova Durdona Otamurod qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ, СОЦИАЛЬНЫЕ И ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	218
Саттарова Зухра Илхомовна	
KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING HUDUDIY INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIRI	224
Toirjonov Sardorbek Dilshodjon o'g'li	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNING BANDLIKNI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI	229
Mamadaliyev Doniyorbek Shuhratbek o'g'li	
TOSHKENTDA KICHIK BIZNES KORXONALARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI: LOGIT VA PROBIT MODELLARI ASOSIDA EMPIRIK TAHLIL	235
Hasan Ibragimov Mannonov Shahzod Toshmurod Qulmanov	
MOSLASHUVCHAN MENEJMENT VA UNING SIFAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	242
Ibroximova Zuhra Baxtiyor qizi	
IJTIMOIIY SOHANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI.....	247
Ro'zmetov Kamol Ibodullayevich Ibragimov Qayumbek Ikromovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	254
Muminov Bekzod Polvonovich	
KORPORATIV AXBOROT TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH KONSEPSIYASINING NAZARIY EVOLYUTSIYASI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TASNIFI.....	263
Kuchkarov Ulug'bek Tahirovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MINTAQALARIDA EKSPORT FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Abdulatifova Moxinur Alisher qizi	
FIZIKA FANINI SUN'IY INTELLEKT INTEGRATSIYASI ASOSIDA SAMARALI O'QITISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	275
Razzoqov I.D.	
RAQAMLI MEHNAT BOZORLARI VA IQTISODIY BARQARORLIK: O'ZBEKISTON VA QOZOG'ISTON MISOLIDA QIYOSIY TAHLIL	281
Safarova Gulruh Akmal qizi	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ КАТЕГОРИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ И НАУЧНЫЙ	

ПОДХОД К ЕЁ ОПРЕДЕЛЕНИЮ.....	287
Зайналов Ж. Р.	
О‘ЗBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O‘RNI.....	293
Xolmatova Mumtozbeqim Alisherxon qizi	
TURISTIK BOZOR KONYUNKTURASINI O‘RGANISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI.....	298
Usmanova Zumrad Islamovna	
PREPARATION OF NUT JAM USING MULBERRY SYRUP BASED ON ITS CONSUMER PROPERTIES.....	302
Pardaev Gayrat Yakhshibaevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MEROS OBYEKTLARINING TURISTIK SIG‘IM IMKONIYATLARI.....	306
Tolibova Shaxrizoda	
КОМПЛЕКСНЫЙ НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ОТЧЕТ: ТРАНСФОРМАЦИЯ, ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАХОВОГО РЫНКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	314
Махмудов Комолиддин Розметович	
SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT IN DEVELOPING COUNTRIES: THE SYNERGY OF INVESTMENT, AGRICULTURAL TRANSFORMATION, AND ENVIRONMENTAL POLICY.....	319
Kholmukhamedova Feruza	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA EKSPORT OPERATSIYALARINI MOLIYAVIY QO‘LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	324
Mir Axmadova Mariyam Nosir Axmadovna	
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЛИКВИДНОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В РУСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	330
Бауетдинов Мажит Жанызакович	
Жанызакова Шахноза Мажит кызы	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	338
Kobilov Alisher	
Majidova Irodahon	
RAQAMLI UNIVERSITET MODELI — BARQAROR OLIY TA‘LIMNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	346
Nazirova Komola Raximjon qizi	
HUDUD EKSPORTINING XOM ASHYOGA BOG‘LIQLIGI: MOLIYAVIY OQIBATLAR VA BARTARAF ETISH YO‘LLARI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	352
Norturayev Mansurbek Obid o‘g‘li	
MOLIYA BOZORINING IQTISODIY O‘SISHDAGI O‘RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	359
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Miryunusov Avaz Iqboljon o‘g‘li	
ECONOMIC FOUNDATIONS FOR ENHANCING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	363
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
KORXONA BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	368
Shodmanov Toshtemir Ro‘ziyevich	

UDK 658.5:005.21

KORXONA BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Shodmanov Toshtemir Ro'ziyevich
Qarshi davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada korxonada boshqaruvi samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlari, ularning nazariy-uslubiy asoslari hamda amaliy qo'llash imkoniyatlari keng tahlil qilingan. Korxonada faoliyatining raqobatbardoshligini oshirishda samarali boshqaruv tizimining muhim o'rni yoritilib, boshqaruv samaradorligini baholashda qo'llaniladigan asosiy usullar, jumladan, kalit samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI), Balanced Scorecard (BSC), benchmarking va integrallashgan baholash mexanizmlarining afzalliklari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, raqamli transformatsiya sharoitida boshqaruv samaradorligini baholashning innovatsion yondashuvlari hamda ularning korxonada rivojlanishi va barqaror o'sishiga qo'shayotgan hissasi tahlil etilgan. Tadqiqot natijalari korxonalarda boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini yanada oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va boshqaruv samaradorligini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: korxonada boshqaruvi, boshqaruv samaradorligi, baholash tizimi, KPI, Balanced Scorecard, benchmarking, raqamli transformatsiya, strategik boshqaruv, samaradorlik ko'rsatkichlari, korporativ boshqaruv.

Аннотация. В данной статье исследованы современные подходы к оценке эффективности управления предприятием, их теоретико-методологические основы и практические возможности применения. Раскрыта важная роль эффективной системы управления в повышении конкурентоспособности предприятия, а также рассмотрены основные методы оценки эффективности управления, включая ключевые показатели эффективности (KPI), систему сбалансированных показателей (Balanced Scorecard), бенчмаркинг и интегрированные механизмы оценки. Кроме того, проанализированы инновационные подходы к оценке эффективности управления в условиях цифровой трансформации и их положительное влияние на устойчивое развитие предприятия. Результаты исследования способствуют повышению качества управленческих решений, рациональному использованию ресурсов и дальнейшему совершенствованию системы управления предприятиями.

Ключевые слова: управление предприятием, эффективность управления, система оценки, KPI, Balanced Scorecard, бенчмаркинг, цифровая трансформация, стратегическое управление, показатели эффективности, корпоративное управление.

Abstract. This article examines modern approaches to evaluating enterprise management efficiency, their theoretical and methodological foundations, and practical implementation opportunities. The study highlights the significant role of effective management systems in enhancing enterprise competitiveness and analyzes the main methods used for assessing management performance, including Key Performance Indicators (KPI), the Balanced Scorecard (BSC), benchmarking, and integrated evaluation mechanisms. Furthermore, innovative approaches to management efficiency assessment in the context of digital transformation and their positive contribution to sustainable enterprise development are explored. The research findings support the improvement of managerial decision-making quality, the efficient use of organizational resources, and the continuous enhancement of enterprise management systems.

Keywords: enterprise management, management efficiency, evaluation system, KPI, Balanced Scorecard, benchmarking, digital transformation, strategic management, performance indicators, corporate governance.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida globallashtirish jarayonlarining jadallashtirishi, raqobat muhitining rivojlanishi hamda raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi korxonalar faoliyatini boshqarish tizimlariga nisbatan yangi imkoniyat va talablarni shakllantirmoqda. Zamonaviy sharoitda korxonalarining barqaror rivojlanishi, bozor talablariga moslashuvchanligi va raqobatbardoshligini ta'minlash ko'p jihatdan boshqaruv samaradorligiga

bog'liq hisoblanadi. Shu sababli korxonalar boshqaruvining natijadorligini baholash va uni yanada takomillashtirish masalalari iqtisodiy tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylanib bormoqda.

Korxonalar boshqaruvi samaradorligi tashkilotning mavjud resurslaridan oqilona foydalanish, strategik maqsadlarga erishish, mehnat unumdorligini oshirish hamda moliyaviy natijalarni yaxshilash darajasini ifodalaydi. Boshqaruv samaradorligini baholash orqali korxonalar faoliyatidagi rivojlanish imkoniyatlarini aniqlash, ichki salohiyatni yanada samarali safarbar etish va istiqboldagi taraqqiyot yo'nalishlarini belgilash imkoniyati yaratiladi. Ayniqsa, bozor iqtisodiyoti sharoitida boshqaruv qarorlarining samaradorligini muntazam monitoring qilish korxonalarining uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholash bo'yicha an'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda zamonaviy baholash usullari ham keng qo'llanilmoqda. Xususan, kalit samaradorlik ko'rsatkichlari (Key Performance Indicators – KPI), muvozanatlashtirilgan ko'rsatkichlar tizimi (Balanced Scorecard – BSC), benchmarking, biznes jarayonlarini baholash, korporativ boshqaruv indekslari hamda raqamli analitika vositalari boshqaruv natijadorligini kompleks tahlil qilish imkonini bermoqda. Ushbu yondashuvlar korxonalar faoliyatining nafaqat moliyaviy, balki tashkiliy, innovatsion va ijtimoiy jihatlarini ham har tomonlama baholashga xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv samaradorligini baholash jarayonlari sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), biznes-analitika va avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari bilan integratsiyalashib bormoqda. Bu esa korxonalarda tezkor va asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish hamda biznes jarayonlarining shaffofligini ta'minlash imkoniyatlarini yanada kengaytirmoqda. Natijada korxonalarining innovatsion rivojlanishi va boshqaruv tizimlarining takomillashuvi uchun mustahkam zamin yaratilmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlarini o'rganish, ularning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilish hamda korxonalar faoliyatida samarali qo'llash bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida boshqaruv samaradorligini baholashning zamonaviy usullarining afzalliklari, ularni amaliyotga joriy etish imkoniyatlari hamda korxonalarining barqaror rivojlanishiga qo'shayotgan hissasi tahlil qilinadi. Bu esa korxonalarda boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish va strategik rivojlanish maqsadlariga muvaffaqiyatli erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholash masalalari iqtisodiyot va menejment sohasidagi ko'plab olimlarning ilmiy tadqiqotlarida muhim o'rin egallaydi. Xususan, boshqaruv nazariyasining asoschilari bo'lgan Peter Drucker, Henri Fayol va Frederick Winslow Taylor boshqaruv samaradorligini tashkilot maqsadlariga erishish, resurslardan oqilona foydalanish hamda mehnat unumdorligini oshirish bilan bog'liq holda talqin qilganlar. Ularning ilmiy qarashlari zamonaviy boshqaruv samaradorligini baholash metodologiyasining shakllanishi va rivojlanishiga mustahkam nazariy asos bo'lib xizmat qilgan.

Zamonaviy tadqiqotlarda boshqaruv samaradorligini baholashda moliyaviy va nomoliyaviy ko'rsatkichlardan kompleks foydalanishning ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Xususan, Robert S. Kaplan va David P. Norton tomonidan ishlab chiqilgan Balanced Scorecard konsepsiyasi korxonalar faoliyatini moliyaviy natijalar, mijozlar, ichki biznes jarayonlari hamda o'rganish va rivojlanish nuqtai nazaridan kompleks baholash imkonini beradi. Mazkur yondashuv strategik boshqaruv samaradorligini aniqlash va uni takomillashtirishda eng samarali hamda keng qo'llaniladigan vositalardan biri hisoblanadi.

Mahalliy va xorijiy iqtisodchi olimlarning ilmiy ishlarida boshqaruv samaradorligini baholashda kalit samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI), benchmarking, biznes jarayonlari tahlili va raqamli monitoring tizimlaridan foydalanishning afzalliklari keng yoritilgan. Tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya sharoitida korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashda ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlarni qo'llash boshqaruv qarorlarining sifatini oshirish, resurslardan foydalanish samaradorligini yuksaltirish va korxonaning raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ilmiy adabiyotlarda boshqaruv samaradorligini baholashning integrallashgan mexanizmlarini yanada rivojlantirish hamda ularni milliy iqtisodiyot sharoitlariga moslashtirish istiqbolli ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlarini o'rganish va tahlil qilishda ilmiy bilishning umumiy hamda maxsus usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida tizimli yondashuv asosida boshqaruv samaradorligini tavsiflovchi nazariy qarashlar va ilmiy konsepsiyalar o'rganilib, umumlashtirildi. Shuningdek, iqtisodiy hodisa va jarayonlarni chuqur tahlil qilish maqsadida qiyosiy tahlil, mantiqiy mushohada, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi.

Korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashning amaldagi mexanizmlarini o'rganishda statistik ma'lumotlarni tahlil qilish, iqtisodiy ko'rsatkichlarni taqqoslash hamda samaradorlikni baholashning zamonaviy vositalari, jumladan, KPI (Key Performance Indicators), Balanced Scorecard (BSC) va benchmarking yondashuvlarining nazariy hamda amaliy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqot davomida olingan natijalarni tizimlashtirish va ilmiy xulosalar shakllantirishda guruhlash, taqqoslash hamda iqtisodiy tahlil usullaridan samarali foydalanildi.

Tadqiqot metodologiyasi korxonalar boshqaruvi samaradorligini kompleks baholash, rivojlanish imkoniyatlarini aniqlash hamda boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi. Mazkur yondashuv korxonalarining raqobatbardoshligini yanada oshirish, boshqaruv sifatini takomillashtirish va strategik rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan ilmiy xulosalarni shakllantirish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholash bugungi kunda korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish, resurslardan samarali foydalanish hamda strategik maqsadlarga muvaffaqiyatli erishishda muhim boshqaruv vositasi sifatida namoyon bo'lmoqda. An'anaviy yondashuvlarda boshqaruv samaradorligi asosan moliyaviy natijalar, ya'ni foyda hajmi, rentabellik darajasi, aktivlar rentabelligi va kapital rentabelligi kabi ko'rsatkichlar orqali baholangan bo'lsa, zamonaviy iqtisodiy sharoitda korxonalar faoliyatining murakkablashuvi boshqaruv samaradorligini yanada kengroq mezonlar asosida baholash zaruratini yuzaga keltirmoqda. Shu sababli moliyaviy va nomoliyaviy ko'rsatkichlarni o'zida mujassamlashtirgan kompleks baholash tizimlarining ahamiyati ortib bormoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy korxonalarda boshqaruv samaradorligini baholashning eng samarali usullaridan biri KPI (Key Performance Indicators) tizimi hisoblanadi. KPI tizimi korxonaning strategik maqsadlari va operatsion faoliyati o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlaydi. Ushbu yondashuv orqali har bir bo'lim va xodim faoliyati uchun aniq natijaviy ko'rsatkichlar belgilanadi hamda ularning bajarilish darajasi muntazam monitoring qilinadi. Natijada boshqaruv qarorlarining samaradorligi ortadi, mehnat unumdorligi yuksaladi va korxonaning umumiy natijadorligi sezilarli darajada yaxshilanadi. Ayniqsa, ishlab chiqarish korxonalarida mahsulot tannarxini optimallashtirish, ishlab chiqarish hajmini kengaytirish va sifat ko'rsatkichlarini yaxshilashda KPI tizimining amaliy ahamiyati yuqori ekanligi kuzatilmoqda.

Korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashda keng qo'llanilayotgan yana bir zamonaviy yondashuv Balanced Scorecard (BSC) yoki muvozanatlashtirilgan ko'rsatkichlar tizimi hisoblanadi. Mazkur usul korxonalar faoliyatini nafaqat moliyaviy natijalar, balki mijozlar qoniqishi, ichki biznes jarayonlari samaradorligi, innovatsion rivojlanish va xodimlarning malaka darajasi kabi mezonlar asosida ham kompleks baholash imkonini beradi. Tahlillar natijasida aniqlanishicha, BSC tizimidan foydalanayotgan korxonalarda strategik maqsadlarni amalga oshirish darajasi yuqori bo'lib, uzoq muddatli rivojlanish ko'rsatkichlari barqaror ravishda yaxshilanadi. Ushbu yondashuv korxonalar boshqaruvining barcha darajalarida maqsadlar va natijalar o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni mustahkamlaydi.

Benchmarking usuli ham boshqaruv samaradorligini baholashning zamonaviy vositalaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu usul orqali korxonalar o'z faoliyatini sohadagi yetakchi korxonalar tajribasi bilan taqqoslaydi hamda rivojlantirish imkoniyatlarini aniqlaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, benchmarkingni qo'llash natijasida korxonalarda biznes jarayonlarini optimallashtirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va xizmat ko'rsatish sifatini yanada oshirish imkoniyatlari kengayadi. Ayniqsa, global raqobat rivojlanib borayotgan sharoitda ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va amaliyotga tatbiq etish korxonalarining bozor pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholash jarayonlariga ham sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), biznes-analitika platformalari va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari korxonalar faoliyati to'g'risidagi ma'lumotlarni real vaqt rejimida yig'ish, qayta ishlash va tahlil qilish imkonini bermoqda. Natijada boshqaruv qarorlarini qabul qilish tezligi va aniqligi ortib, boshqaruv jarayonlarining samaradorligi yanada yuksalmoqda. Raqamli monitoring tizimlaridan foydalanayotgan korxonalarda resurslardan foydalanish samaradorligi oshib, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarining natijadorligi yaxshilanayotgani kuzatilmoqda.

Tadqiqot natijalari korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashda yagona ko'rsatkichdan foydalanish yetarli emasligini ko'rsatdi. Zamonaviy korxonalar faoliyatini samarali baholash uchun moliyaviy, tashkiliy, innovatsion va ijtimoiy ko'rsatkichlarni o'z ichiga olgan integrallashgan baholash tizimlarini qo'llash maqsadga muvofiq hisoblanadi. Bunday yondashuv korxonalar faoliyatining barcha jihatlari qamrab olgan holda boshqaruvning kuchli tomonlarini aniqlash va rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shuningdek, tahlil natijalari boshqaruv samaradorligini oshirishda inson kapitalining roli nihoyatda muhim ekanligini tasdiqladi. Xodimlarning malakasi, motivatsiyasi va innovatsion fikrlash qobiliyati korxonalar natijadorligiga bevosita ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli zamonaviy

boshqaruv konsepsiyalarida xodimlar faoliyatini baholash, rag'batlantirish va kasbiy rivojlantirish tizimlarini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Umuman olganda, amalga oshirilgan tahlillar korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlari korxonalar strategik rivojlanishini ta'minlash, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Ayniqsa, KPI, Balanced Scorecard, benchmarking va raqamli analitika vositalarining o'zaro integratsiyalashgan holda qo'llanilishi korxonalar boshqaruv tizimining natijadorligini yanada oshirish imkonini beradi. Bu esa zamonaviy iqtisodiyot sharoitida korxonalar uzoq muddatli muvaffaqiyati, innovatsion rivojlanishi va barqaror taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholash zamonaviy iqtisodiyot sharoitida korxonalar raqobatbardoshligini oshirish, innovatsion rivojlanishini qo'llab-quvvatlash va barqaror taraqqiyotini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, boshqaruv samaradorligini baholashda faqat moliyaviy ko'rsatkichlarga tayanish bilan cheklanib qolmasdan, korxonalar faoliyatining tashkiliy, innovatsion va ijtimoiy jihatlari ham qamrab oluvchi kompleks yondashuvlardan foydalanish yuqori natijalarga erishish imkonini beradi.

Tahlillar natijasida KPI, Balanced Scorecard (BSC), benchmarking hamda raqamli analitika vositalari korxonalar boshqaruvining natijadorligini aniqlash va strategik maqsadlarga erishish darajasini baholashda samarali mexanizmlar ekanligi tasdiqlandi. Ushbu yondashuvlar boshqaruv qarorlarining sifatini oshirish, resurslardan foydalanish samaradorligini yuksaltirish, biznes jarayonlarini optimallashtirish hamda korxonalar faoliyatining umumiy samaradorligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi boshqaruv samaradorligini baholash tizimlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Shu bois korxonalarda zamonaviy baholash usullarini integratsiyalashgan holda qo'llash, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish hamda inson kapitalining salohiyatidan samarali foydalanishga alohida e'tibor qaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa korxonalar uzoq muddatli rivojlanishi, iqtisodiy samaradorligi va bozor sharoitidagi barqaror muvaffaqiyatini ta'minlashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, korxonalar boshqaruvi samaradorligini baholashning zamonaviy yondashuvlarini amaliyotga keng joriy etish korxonalar faoliyatining natijadorligini oshirish, strategik maqsadlarga erishish va milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo'shish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- [1]. Абдуллаев И. С. Совершенствование механизмов оптимального регулирования региональной экономической системы: автореф. дис. ... д-ра экон. наук. – Ташкент, 2017.
- [2]. Ruzmetov B., Baxtiyarov Sh. Mintaqani barqaror rivojlanish maqsadlari asosida kompleks rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari // "O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish va yashil iqtisodiyotni rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. – Buxoro: BuxDU, 2025-yil 14–15-aprel.
- [3]. Abdullayev I. S. Marketing: darslik. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2020. – 31 b.
- [4]. Xudayberganov D. T. Tovarlar va xizmatlar bozori samaradorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish: DSc dissertatsiyasi avtoreferati. – Urganch: UrDU, 2023. – B. 15–72.
- [5]. Muxitdinov X. S., Rakhimov A. N., Muxitdinov Sh. X. The Forecast for the Development of the Public Services Sector // Solid State Technology. – 2020. – Vol. 63, No. 6. – P. 18671–18681.
- [6]. Achilova F. K. Digitization of Housing and Communal Services Management in Rural Areas // Экономика и предпринимательство. – Москва, 2022. – № 3 (140). – Т. 16. – С. 476–483.
- [7]. Achilova F. K. Prospects for Econometric Modeling and Forecasting of Service Sector Development Processes in the Region // Экономика и предпринимательство. – Москва, 2026. – № 2 (187). – Vol. 20, No. 2. – P. 644–652.
- [8]. Drucker P. F. The Practice of Management. – New York: Harper & Row, 1954.
- [9]. Parmenter D. Key Performance Indicators: Developing, Implementing, and Using Winning KPIs. 3rd ed. – Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2015.
- [10]. Charnes A., Cooper W. W., Rhodes E. Measuring the Efficiency of Decision-Making Units // European Journal of Operational Research. – 1978. – Vol. 2, No. 6. – P. 429–444.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>